

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 31

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
2. AVGUSTA (AGOSTO) 1956

POTRDILO VERE V SVOBODO

Na povabilo panamskega predsednika so se v dne 21. in 22. julija zbrali v Panami predsedniki ameriških republik v spremstvu svojih zunanjih ministrov in strokovnjakov. Skupno s panamskim ljudstvom so počastili spomin obletnice prve vseameriške konference iz leta 1826, v medsebojnih stikih in razgovorih ter na skupnih konferencah so pa tudi izmenjali misli o problemih, ki so skupni ameriškim državam, obenem pa poudarili smernice za bodoče skupno delo na ameriškem kontinentu. Ponovili so tudi zagotovilo vsem narodom na svetu, da Amerika ostaja še naprej branik svobode in demokracije na vsem svetu.

Svetovni tisk je panamsko konferenco ameriških predsednikov uvrstil med najvažnejše zunanje-politične dogodke sedanjega časa. Spričo najnovejših sovjetskih načrtov v Južni Ameriki ji je dal še poseben pomen. To je zlasti poudaril znani newyorški dnevnik "New York Times" ki je navajal, da so sovjeti začeli posvečati Južni Ameriki izredno pozornost. Na vsak način bi se radi tam vsidrali in zavili nadaljnje zboljševanje odnosov med njo in Severno Ameriko. V ta namen na vse strani ponujajo gospodarsko pomoč, istočasno pa širijo svojo propagando iz raznih "kulturnih središč". Kot dokaz za povečano sovjetsko propagando v Juž. Ameriki isti list navaja, da so sovjetske radijske postaje počemale svoje oddaje v španščini za južnoameriške države za 300%. Dokaz za močnejšo sovjetsko propagando je tudi kampanja, ki so jo sovjetski agenti začeli v Argentini za vračanje ruskih naseljencev v domovino.

Na konferenci sta vzbujala splošno pozornost zlasti predsednika dveh ameriških republik: General Eisenhower predsednik USA, kot predstavnik najmočnejše države, okoli katere se zbirajo vse ostale demokratične države za obrambo svetovnega mira, ter predsednik Argentine general Aramburu. Njegovo navzočnost na konferenci so vsi navdušeno pozdravljali, ker se tako Argentina po 12 letih aktivno vrača v vse odbore Organizacije ameriških držav, poudarja iste demokratične principe kot ostale demokratične in svobodoljubne države ter se z vso odločnostjo vključuje v vseameriško solidarnost kot najbolje organizirana južnoameriška država.

Kako globoko je sedanja Argentina privržena ideji panamarikanizma in panameriški solidarnosti je general Aramburu pokazal s svojimi nastopi že med potekom konference samim. Tako je s svojimi osebnimi stiki ter razgovori s čilskim in paraguayskim predsednikom dosegel, da so odnosi med Argentino in Čilom na eni strani ter Argentino in Paraguyem na drugi strani zadobili znova prijateljski značaj. Agencija UP. je zapisala, da je ta Aramburu-jev korak "prijetno presenetil vse severnoameriške funkcionarje". Kako močno se je dvignil tudi ugled sedanje Argentine v inozemstvu, je pa značilna ugotovitev severnoameriškega zup. ministra Foster Dullesa, da odnosi med Argentino in USA "že dolgo, dolgo let niso bili tako dobri kot so sedaj". Za konferenco samo je pa dejal, da je zanjo posebna značilnost izreden napredek v ameriški solidarnosti. Naglasil je tudi, da še nikdar ni bilo zunanje-političnega sestanka, ki bi bil potekal v taki intimnosti in bi bil tako plodovit kot je bil ta.

Sklepi predsednikov ameriških držav so obsežni v skupni deklaraciji, ki bo šla v zgodovino kot "Panamska deklaracija".

Na uvodnem mestu je poudarjeno načelo, da "država obstoja zato, da služi in ne, da gospoduje nad človekom". Naslednji dve točki sta posvečeni problemom ameriških držav. Predvidevata vsestransko sodelovanje za socialni in kulturni razvoj narodov v posameznih ameriških državah ter skupno obrambo ameriškega kontinenta.

Četrta točka Panamske deklaracije je pa posvečena narodom, ki trpe v komunistični sužnosti ali pa pod kakšnim drugim totalitarizmom. V njej predsedniki ameriških držav naglašajo, da "Amerika trdno ostaja pri svojem zgodovinskem poslanstvu: biti branik človekove svobode in neodvisnosti narodov".

"Amerika veruje v demokratski čut argentinskega naroda"

UGOTAVLJA PREDSEDNIK GENERAL ARAMBURU

Predsednik republike gral. Aramburu se je prejšnji petek vrnil s panamske konference. Med potjo je bil na kratkem obisku v Braziliji in Uruguaju.

V Rio de Janeiro je prisel prejšnji teden v sredo. Ker se brazilski predsednik Juscelino Kubicek iz čilskega Santiaga še ni mogel vrniti zaradi slabega vremena nad Andi, je predsednika argentinske republike sprejel brazilski podpredsednik dr. Joao Goulart. Pri sprejemu so bili navzoči vsi člani brazilske vlade ter vojaški poveljniki. Vojaška godba je igrala argentinsko in brazilsko narodno himno, iz topov pa so oddali 21 častnih strelcev. Predsednik general Aramburu je stanoval na argentinskem veleposlaništvu. V času njegovega bivanja mu je brazilski podpredsednik priredil gala večerjo, na kateri so bili zbrani najodličnejši predstavniki brazilskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja ter visoki vojaški dostojanstveniki. V zdravicah sta dr. Goulart in general Aramburu poudarjala tradicionalno prijateljstvo med Argentino in Brazilijo. Naslednjega dne se je vrnil v Rio Janeiro tudi predsednik dr. Kubicek. Z generalom Aramburjem je imel prijateljski razgovor na argentinskemu veleposlaništvu, kjer je bil tudi na slavnostni večerji v čast gralu Aramburu. Načelno je bil dogovorjen sestanek predsednikov Argentine, Uruguaya in Brazilije, ki se bo ob napovedanem času vršil v Uruguaju. Dogovorjeno je tudi bilo, da bo predsednik Brazilije dr. Kubicek obiskal Buenos Aires in bo tam podpisal novo trgovinsko pogodbo med obema državama.

V četrtek prejšnjega tedna se je general Aramburu na poti v Bs. Aires ustavil v Montevideu v Uruguaju. Ljudstvo mu je priredilo veličasten sprejem. V imenu vlade ga je sprejel in pozdravil predsednik uruguayskega naroda sveta dr. Zubiria. Tudi v Montevideu je general Aramburu stanoval na argent. veleposlaništvu. V času njegovega bivanja v prestolnici sosednje republike je bilo njemu na čast več sprejemov. V govorih na slavnostni večerji sta oba predsednika poudarjala vero v demokracijo, ki je v Uruguaju tradicionalna, Argentina jo je pa po 12 letih zadobila in se kot demokratična država sedaj znova uvršča med enake države na svetu. Poudarjala sta koristne rezultate panamske konference ter važnost osebnih stikov med predsedniki.

General Aramburu je dal obširno izjavo tudi časnikařem. V njej se je dotaknil rezultatov panamske konference, na-

Naser odzvel Francozom in Angležem upravo Sueškega prekopa

Skoro istočasno kot konferenca predsednikov ameriških republik v Panami, je bila v Evropi na Brionskih otokih konferenca med Titom, egipčanskim Naserjem ter indijskim predsednikom Nehrujem. Trije glavni propagatorji nevtalizma v sporu zahodne demokracije s svetovnim komunizmom so v sporočilu o svojih zagovorih omenjali tudi potrebo po ohranitvi miru na Vzhodu, obenem pa zahtevali sprejem komunistične Kitajske v OZN.

Po vrnitvi v Kairo je nekaj dni zatem polkovnik Naser nepričakovano prejel kar tri močne zunanje-politične udarce. Izvedba velikega načrta s postavitvijo ogromnih jezov ter elektrarne in namakalnih naprav na Nilu pri Asvanu je postala resno ogrožena. Za zgraditev tega ogromnega objekta so ponujali po več sto milijonov dolarjev tako Amerikanci, kakor tudi Angleži in Sovjeti. Naserju se je bilo treba samo odločiti za

Tako so predsedniki svobodnih ameriških republik znova pred vsem svetom in pred zgodovino ponovili, da bo ameriški kontinent branil svobodo ljudi in narodov na vsem svetu. S tem zagotovilo so dali novo upanje trečim narodom v komunistični sužnosti — in med temi narodi je tudi naš slovenski narod — in slovesno po trdili, da nanje niso pozabili ter da bodo tudi dosegli, da bodo vsi narodi na svetu resnično zaživeali v miru, ki bo slonel "na pravičnosti in svobodi".

to je pa odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih časnikaři postavljali v zvezi z argent. notranjepoličnim življenjem. Tako je gral Aramburu med drugim potrdil, da bodo splošno volitve v zadnjih treh mesecih prihodnjega leta, za gospodarstvo je pa dejal, da se vidno popravlja.

V Buenos Aires se je vrnil general Aramburu prejšnji petek popoldne. Ko je njegovo štirimotorno vojaško letalo zašlo v argentinski zračni prostor, se mu je pridružil kot častno spremstvo 12 letal na reakcijski pogon. Predsednikovo letalo je pristalo na buenosaireskem mestnem letališču. Tu ga je sprejel in pozdravil v imenu vlade podpredsednik kontradmiral Rojas z vsemi ministri, administrator buenosaireske nadškofije Msgr. Lafitte, vojaški poveljniki in številno ljudstvo, ki je predsedniku vzklikalo vzdolž vseh ulic, po katerih se je vozil z letališča v vladno palačo, kjer je znova prevzel vodstvo predsedniških poslov.

Med tem je na Majskem trgu zbrana množica neprestano vzklikala predsedniku in podpredsedniku. Oba sta se pojavila na balkonu in sta tudi govorila. General Aramburu je v svojem govoru med drugim naglašal, da se je Argentina udeležila sestanka predsednikov ameriških držav z "bratskim pozdravom vsem svobodnim ljudem Amerike". Na konferenci pa da so povedali Amerikancem, da Argentinci pričakujejo od konference: "Poživitev volje za demokratsko življenje v vzdušju svobode, voljo živeti v vzdušju demokracije, kjer naj bo sreča cilj, dostojanstvo pot in sveta načela vsakega naroda izhodiščna točka".

Kontraadmiral Rojas je pa v svojem krajšem nagovoru naglašal, da je ljudstvo predsednika generalu Aramburu priredilo ob vrnitvi zmagozlasen sprejem. Ne zaradi kake vojaške zmage, ampak zato, ker ga je zaslužil s tem, da je Argentini znova pridobil častno mesto v zboru ameriških republik.

General Aramburu je nato v svoji delovni sobi sprejel časnikaře. Odgovarjal jim je na razna vprašanja. Na vprašanje nekega časnikařa kako gledajo ostale ameriške republike na sedanjo Argentino, je general Aramburu dejal, da Amerika trdno veruje v demokratski čut argentinskega naroda in ima tudi zaupanje v demokratske namene sedanje revolucionarne vlade. V posebno čast in veselje mu je pa bilo, da je osebno spoznal predsednika USA grala Eisenhowerja in z njim tudi govoril.

eno ali drugo stran. Po daljšem oklevanju se je odločil za zahodne zaveznike. Kar naenkrat je pa povsem nepričakovano udarilo sporočilo, da Amerika odklanja kreditiranje graditve jezov pri Asvanu. Njej je sledila Anglija, tej pa še Sovjetska zveza. Utemeljitev vseh treh je bila skoro enaka: Egipt ima dosti nujnejših potreb, kakor pa graditev tako dragega objekta.

Z odklonitvijo kreditov za zgraditev jezov pri Asvanu je bil Naser močno prizadet v svojem ponosu. Odločil se je za krepak odgovor. Za svoj protiidarec zapadnjakom si je izbral 4. obletnico revolucije, ki je napodila kralja Faruka iz dežele. Dne 26. VII. je Naser govoril na velikem zborovanju v Aleksandriji. Čudno naključje je nanese, da se je prav v pristanišču tega mesta mudila na prijateljskem obisku angl. križarka Jamaica. Skoro pod njenimi topovi je Naser zadal zlasti Angležem udarec, ki ga niso pričakovali. V svojem govoru je po napadu na zahodne zaveznike ob pritjevanju 300.000 glave množice prebral dekret

o nacionalizaciji Sueškega prekopa. Ta prekop je upravljala posebna družba v glavnem za račun Anglije. Istočasno, ko je polkovnik Naser prebral ukaz o nacionalizaciji Sueškega prekopa, je policija v Kairu zasedla palačo Sueške družbe, egipčanske vojne ladje so pa zavzele vojne položaje ob vhodu v Sueški prekop v Sredozemskem ter Rdečem morju. Polkovnik Naser je ob ne-

Bancos ingleses ofrecen créditos a la Argentina

El ministro de hacienda, doctor Eugenio A. Blanco, informó sobre las gestiones realizadas por el señor John Phillimore, en su carácter de funcionario del Banco Baring Brothers, de Londres. Al respecto, manifestó que la propuesta hecha por el señor Phillimore oscila entre un monto de 20 a 30 millones de libras esterlinas. El banco mencionado actuara en representación de instituciones de

Londres, cada una de las cuales tomaría — en caso de concretarse la operación — una cuota.

El ofrecimiento del grupo de bancos privados debería ser destinado a la importación de bienes de capital, que podrían ser maquinarias generadoras de electricidad y especialmente material para los ferrocarriles.

Angleške banke ponujajo Argentini kredite

Finančni minister dr. Eugenio A. Blanco je podal izjavo o razgovorih in o ponudbi, ki jo stavlja g. John Phillimore kot funkcionar banke Baring Brothers v Londonu. Po ministrov izjavi se ponudba, ki jo je dal g. Phillimore, za plasiranje angleškega kapitala v Argentini, giblje med 20 in 30 milijoni funti šterlingi. Omenjena angleška banka nastopa v imenu londonskih kreditnih u-

stanov, od katerih bi vsaka dala na razpolago svoj del, če bo prišlo do sklenitve pogodbe.

Ponudba privatnih angleških bank obstoja tudi v tem, da bi te banke naložile svoj kapital v Argentini tudi na ta način, da bi tja izvozile razne stroje, kot n. pr. električne generatorje, zlasti pa železniški material.

IZ TEDNA V TEDEN

Priprava republikancev in demokratov na skupščinska zborovanja njihovih strank, na katerih bodo izvolili svoje predsedniške in podpredsedniške kandidate za letošnje jesenske predsedniške volitve, se bližajo h koncu. V republikanski stranki, kjer so doslej kazali največjo enotnost glede ponovne kandidature Eisenhowerja za predsednika in Nixon-a za podpredsednika USA, je prišlo do krize, ko je Eisenhowerjev svetovalec Harold Stassen objavil, da bo podprl za podpredsedniško mesto guvernerja Massachusettsa Christiana Herterja proti Nixonu, ker smatra, da ima za vsaj šest odstotkov več možnosti, da premaga svojega demokratskega nasprotnika. Eisenhower se o Stassenovi potezi ni izjavil, preds. republ. stranke W. Hall pa je dejal, da bo za podpredsednika kljub temu kandidiral Nixon.

Eden je objavil v parlamentu, da je Anglija pripravljena razpravljati z Z. S. S. R. o prepovedi atomskih poskusov. Pred to objavo je imel razgovor s sovj. veleposl. v Londonu Malikom. Sovj. zun. minister šepilov pa je v Moskvi objavil, da naj bi USA, Anglija in ZSSR sklenile tozadevno pogodbo v ali izven ZN. V Washingtonu na Edenovo objavo niso dali uradne izjave, pač pa so mnenja, da svojega napredovanja v atomski znanosti ne bodo ustavili, dokler ne bodo imeli zadostnih zagotovil tudi s strani Z. S. S. R., da bo storila enako.

Adenauer je sporočil USA in Angliji, da bi bilo nevarno za evropsko varnost zmanjšanje njihovih zasedbenih sil v Nemčiji. Opozicija je Adenauerja zaradi te izjave hudo napadla in mu očita, da v svojih izjavah pretriva. Adenauer je pred to svojo izjavo imel dolgo konferenco z nemškimi veleposlaniki v Londonu, Parizu, Rimu in Washingtonu. Po njegovem mnenju bi se povečala nevarnost atomske vojne.

prestanem odobravanju množice naglašal, da se "bodo Egipčani borili za kanal do smrti", da "sueški kanal pripada samo Egiptu, ker je pri njegovi graditvi izgubilo življenje 120.000 Egipčanov." Napovedal je tudi, da bodo z dohodki od kanala gradili jezove pri Asvanu. Zahodnim zveznikom je pa grozil, da je "arabski nacionalizem na pohodu in da bo zmagal". Izrael je napadel kot "instrument imperialistov."

Naser je množici tudi povedal, da ima sueška družba letno 93 milijonov dolarjev pobička, Egipt je pa od nje dobival samo 2.680.000 dolarjev.

Z dekretom o nacionalizaciji Sueškega prekopa je prešlo vse premoženje Sueške družbe na egipčansko državo. Uprava sueškega prekopa bo v bodoče vodil poseben avtonomni oddelek egipčanskega trgovskega ministrstva, ki se imenuje Egiption Company Ltd. Istočasno je egipčanska vlada tudi objavila, da so vsi krediti sueške družbe v Egiptu in izven nje zamrznjeni. Uporabljati se smejo samo z dovoljenjem egipčanske sueške družbe.

Reakcija v Franciji in Angliji.

Čeprav je polkovnik Naser v svojem govoru naglasil, da dekret o nacionalizaciji zagotavlja svobodno plovbo po kanalu, je bila vendar reakcija na ta nje-

Zaradi Cipra je prišel v konflikt z Grčijo sedaj tudi brit. princ Edinburški, ko je izjavil, da je grška protibritanska propaganda "samo blebetanje." Grško časopisje je napadlo princa in mu očita, da se je s svojim zadržanjem že pred mnogim časom izločil iz grškega naroda, iz katerega je izšel.

Bulganin je govoril Poljakom v Lodžu, kjer je izjavil, da "bo ZSSR odsekala umazane prste vsakomur, ki bi hotel zagrabiti za orožje proti nam in našim zaveznikom. Sovjetski tabor je danes dovolj močan, da ne dovoli vojne. Toda povsod se morajo socialisti še bolj združiti, da preprečijo zverem začeti novo vojno. Imperialistom je naš tabor kakor ribja gost v grlu. Nič ne morejo napraviti proti nam. Zato poskušajo, da bi nas razdružili in oslabili, ker nas ne morejo likvidirati. V naših izdatkih za vojsko, obrambo in znanost ne moremo štediti, ker sovražnik ne spi. Opazuje nas stalno. Sovražnik je poskušal demoralizirati narode ZSSR, toda delavstvo se je otreslo te umazanije in napravilo sovjetsko državo najmočnejšo državo na svetu za USA." — Hruščev pa je na zasedanju sovj. parlamenta v Moskvi, ki so se ga udeležili tudi tuji predstavniki v ZSSR, izjavil: "Naj si zapomnijo ti gospodje, ki me poslušajo, da govorim tako ostro kot glavni tajnik sovjetske komunistične partije." Hruščev je v govoru napadel zapadne zaveznike.

Stavka v jekleni industriji v USA se je končala s podpisom triletnih kolektivnih pogodb, po kateri bodo delavci v tej industriji dobili v tej dobi zvišanje dnevnice za 45.6 centavov na uro.

V vzhodnem Tibetu se nadaljujejo borbe med protikomunističnimi Tibetanci in kitajsko vojsko. Upor se širi na zahod proti glavnemu mestu Laši, tako da so morali Kitajci poslati nove divizije za okupacijo Tibeta.

gov korak v Franciji in Angliji zelo ostra.

Francoska in angleška vlada sto takoj pri egipčanski vladi vložili ostre proteste, v katerih izjavljata, da nacionalizacije ne priznavata, angleška vlada je razen tega poslala proti Sueškemu prekopu več vojnih ladij, predsednik vlade je sklical izredno sejo vlade ter nanjo povabil tudi šefa imperialnega glavnega štaba. Več angleških funkcionarjev je proti Egiptu predlagalo celo vrsto ukrepov. Tako naj bi zgradili nov prekop preko Izraela, vso plovbo pa naj bi usmerili zopet mimo Južne Afrike. Nekateri so se zavzemali tudi za oborožen nastop. Zahtevali so, da naj isto storita tudi Francija, zlasti pa USA. Francoski zunanji minister Pineau je Naserja ostro napadel in ga imenoval "dik-tatorskega vajenca". Naser mu je odgovoril, da bo za ta izpad dobil odgovor od Alžircev. Angleška vlada je kot nadaljnjo sankcijo proti Egiptu objavila blokado vseh egipčanskih denarnih naložb v Angliji, ki se sučejo okoli 200 milijonov funtov šterlingov. Naser je na ta ukrep angleške vlade odgovoril, da se bo egipčanska vlada pritožila na Mednarodno sodišče v Haagu, naglasil pa istočasno, da se nobena mednarodna ustanova ne more vmešavati v egipčan-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Sedanje posledice Ljudske fronte v Jugoslaviji

II.

(Drugi del dr. Krekovega članka o posledicah sodelovanja demokratičnih politikov s komunisti).

Nekateri politiki in časnikarji v svobodnem svetu radi pripovedujejo, da je današnji jugoslovanski komunistični režim različen od sovjetskega komunizma, ker je omilil trdoto diktatorskih metod in se polagoma razvija v režim, ki bo vzpostavil človečansko svobodo in politično demokracijo.

Dejstva govorijo drugače. Ko so Tita 1. 1948 izgnali iz kominforma, je bil prisiljen prositi za pomoč zapada in posebej Združenih držav, da bi se ohranil pri življenju. Odsekan od komunističnega telesa v zavesti narodovega odpora zoper njegovo tiranijo ter zapadnih zahtev po zrahljanju diktature nad jugoslovanskimi ljudstvi, je nekako uspel z raznimi ukrepi, da je pokazal zapadnemu svobodnemu svetu komunizem bolj znosen, ne da bi ga bil s tem spremenil ali celo odstranil.

Prva osnovna človeška svoboščina je svobodno izpovedovanje lastnega prepričanja in s tem v zvezi svoboda tiska. V današnji Jugoslaviji je dovoljen samo in izključno komunistični in po komunistih popolnoma nadzorovani tisk. O kakem tisku, ki bi nasprotoval komunizmu in Titovemu vladanju, ni sledu. Celotni verski tisk v mnogih delih države ne obstoja. Vse cerkveno premoženje, vključno tiskarska podjetja, so komunisti konfiscirali in ga imajo še danes izključno v svojih rokah.

Najbolj krivo zapadni tisk prikazuje v svojih poročilih iz Jugoslavije versko svobodo. Domala vsak časnikar ali obiskovalec, ki je pomolil svoj nos v Jugoslavijo, povdarja, kako so cerkve polne in da ni vidne okrnitve verske svobode. Bolj bistrovидni ljudje pa, ki se vračajo iz Jugoslavije, ugotavljajo, da so v cerkvah videli samo starejše ljudi. Mladine tam ni. Razlaga je jasna. Komunistom ni za starejši rod, ki bo kmalu umrl, gre jim pa za mladino, ki jo na vse mogoče načine ovirajo pri izpolnjevanju verskih dolžnosti. V šolah poučujejo marksistično - materialistične nauke in noben drug življenjski nazor se ne sme poučevati. Verska vzgoja mladine je dovoljena samo v zelo omejenem obsegu izven šole in jo krajevne komunistične oblasti strogo nadzorujejo. Duhovnikom, ki niso člani komunistično podpiranih društev, je večidel prepovedano, da bi mladino učili krščanskih nauk. Oni mladei in mladenke, ki bi radi izpolnjevali svoje verske dolžnosti, so izpostavljeni zasmehovanju in drugim sredstvom množičnega vplivanja v komunističnih društvih, katerih člani morajo biti.

Degradacija Djilasa in Dedijerja ter njun izgon iz vseh važnih mest je dovolj jasen dokaz, kako so kaznovani tisti, ki bi se drznili celo kot komunisti biti drugačnega mnenja kot Tito. Svobodni svet seveda hvali Titovo demokratično pojmovanje, ker teh dveh komunistov ni dal obesiti. Toda naj se ne vara: oba bi bila že v grobu, če bi bila režimu zares nevarna. Čemu naj bi ju Tito obešal in s tem dejanjem svetu, od katerega potrebuje pomoč, kazal svojo tiransko naravo, ko pa nimata nikakih pristašev ne med proti - komunistično večino ljudstva, ki ve, kako sta skupno z drugimi komunisti morila nedolžne ljudi, in ne med komunisti, ki imajo svoja korita pri Titu in jih ne kaže spravljati v nevarnost?

Politične demokracije v Jugoslaviji ni, čeprav nekaj drugače uglednih časnikarjev pisari, da se nekaj takega razvija. Bomo videli. Za sedaj še vedno drži dejstvo, da ima vsa politična moč v rokah izključno Zveza komunistov Jugoslavije in da nobene druge stranke ni in ne sme biti. Djilas je o tem drugače mislil, pa so ga postavili na hladno. Tako imenovana Socialistična zveza delovnega ljudstva (ki je le drugo ime za prejšnjo Osvobodilno fronto) je bila ustanovljena po komunistih zato, da bi natesali peska v oči svobodnemu svetu, pa ni imela in tudi sedaj nima nobenih korenin v narodnih množicah. Je umetna tvorba v rokah komunistov. Ljudje pa, da bi lahko živeli v miru, volijo može, ki jih je izbrala in odobrila zveza komunistov. Nihče v Jugoslaviji ni na odgovornem mestu, če ni zanesljiv komunist. Nikaka opozicija zoper komunistično partijo in Tita ni dovoljena. Ali ni smešno govoriti v takih okoliščinah o svobodi?

Stvarna gospodarska in socialna slika je sledeča: toliko proslavljana decentralizacija državne oblasti v delavskem področju je našla izraza v tako zvanih delavskih svetih, ki jih zapadni svet tako

odobrava. Imajo teoretično neomejeno gospodarsko in socialno oblast v posameznih tovarnah in obratih. V resnici pa nam pisane uredbe in navodila o teh delavskih svetih povedo, da ima zadnji in odločilno besedo okrajna ljudska oblast dotičnega kraja, ki je trdno v rokah Zveze komunistov. Na ta način končno le partija odloči, katere odredbe delavskih svetov niso v skladu s komunistično politiko in jih lahko razveljavi. Ni čudno, da je takemu stanju stvari sledilo 1. 1955 več stavk, posebno v Sloveniji. Razsoden človek se pri tem vpraša: zakaj vendar delavci stavkajo, če imajo možnost svobodno in dokončno odločati o važnih vprašanjih, kakor o plačah in o socialnih zaščitnih ukrepih? Zanesljiva tozadevna poročila pravijo, da so okrajne oblasti nekaj takih odločb delavskih svetov zavrnile. Spet je vsemogočna komunistična partija, ki ji vlada nekaj članov glavnega odbora v Beogradu, tista, ki dokončno odloča o problemih, ki jih pripisujejo kompetenci delavskih svetov.

Mnogo se govori o "prostovoljni" socializaciji kmetijstva v Jugoslaviji. V resnici je pa trmoglav odpor kmetijskega ljudstva prisilil režim, da je moral odnehati s prisilno socializacijo, uparabljajoč pri tem direktno nasilje. Se pač ni obneslo v Jugoslaviji! Kmet je kljub temu izgubil milijone hektarjev plodne zemlje, ki so mu jo nasilno vzeli iz družinskega obdelovanja in jo socializirali, poedini kmetiji pa pustili samo 10 ha. Ta rop ni bil popravljen.

BERTONCELJ - ARKO: DHAULAGIRI SLOVENE V ARGENTINSKI ODPRVI NA HIMALAJO

Pred kratkim je ta dolgo napovedana in z veseljem pričakovana knjiga izšla pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu. Je na straneh velikega formata, kakor je ista založba izdala že svoj čas Preglaja in Velikonjo. Obsega 166 strani. Posebna privlačnost knjige, ki te že pri prvem njenem prelistovanju oklene in prevzame, so reprodukcije originalnih fotografij, posnetih ob pohodu ekspedicije na goro. V celoti je vseh 58 in so na izredno finem papirju; le tako so vse prišle do popolnega izraza in so ne le dragocene ilustracije teksta, ampak tudi velikega zgodovinsko-komemorativnega značaja na tiste nepozabne dni v slovenskem planinstvu, ko je Slovenec, član malega in malo poznanege naroda, bil izbran, da stopi v najvišje pogorje na svetu, na "streho" zemeljske oble.

Knjigo sta napisala dva avtorja: dr. Vojko Arko in Dinko Bertonec. Lepo zdravico pa ji je na pot zapel predsednik Slovenskega planinskega društva v Buenos Airesu, g. Robert Petriček. V njej nam predstavi dr. Arka, našega znanega planinskega pisatelja iz Bariloča, da je "eden najboljših teoretskih poznavalcev Himalaje in gornjskih problemov sploh v Argentini". Zato je bil prav on brez dvoma najbolj poklican, da je knjigi napisal prve strani. Z njih izve bralec na zanimiv način o slovenskem fantu, ki je zapustil domovino, ker je ljubil in hrepenel po svobodi, katere mu pa ta ni mogla dati. Predstavi nam ga v begunskem taborišču, kjer je že poskušal prve podvige v avstrijske gore in kako mu je srce prvokrat utripalo za brezkončno lepoto, ki jo je uzrl med belimi skalami. Nič čudnega, če ta mladi fant, Dinko Bertonec, željan hribov in njih lepote, sonca in svobodnega poleta ni vzdrljal v velemestu ob Srebrni reki. Odšel je daleč na jug, za "svojim" prividom belih snučišč, sinjih jezer in nepoznanih gora.

Nato nam govori dr. Arko o najvažnejših podvigih nekaterih ekspedicijskih v svetu osemstisočakov, ki so vabljeni čakali na svoje osvajalce in izbrane žrtve. Tako so te strani dragoceno napotilo, da bolje razumemo drugi del knjige, v katerem nam Bertonec pripoveduje o delu ekspedicije same.

Človek bi se morda kar tu na začetku vprašal, čemu je vendar treba laziti po teh nevarnih skalah, kjer še izginejo poti divjih živali? Čemu prazno tvegati, in nikdar poplačan trud, ko se človek more razvedriti v nižjih gorah ali pa občudovati grose grebene od daleč? Toda prava gornjska duša kakor je Arko, ki je domalega preplezal skoraj vse pomembnejše gore andskega skalovja in je doživel privlačnost objema gora in občutil polnost radosti na premaganih glavah gorskih velikanov, nam odgovarja: "Za velike večino evropskih planincev je danes pot navzgor predvsem odhiti ob enoličnem mehaničnem delu in gora v svoji naravni lepoti neizčrpen vir prijetnih doživetij, tihega uživanja in ve-

Jugoslovanski komunistični režim, ki je moral opustiti javno nasilje nad kmetiskim ljudstvom, da bi ga prisilil v socializirano kmetijstvo, pa uporablja prikrite načine za doseg istega namena. Med njimi je n. pr. obdavečevanje kmetov. Zasebne kmetije so namenoma tako obremenjene z davki, da podeželsko ljudstvo komaj spravi skupaj za golobno življenje in za — davke. Seveda se jim vse to upira; da bi ušli neznošnim davkom, sami koljejo živino in omejujejo obdelovalno površino zemlje do skrajnosti, samo da se bomo preživjele. Posledice so vidne tudi slepcu. Zakaj danes Jugoslavija, nekoč visoko aktivna v poljedelstvu in živinoreji, prosjači, zapadne države za pšenico in koruzo? Če bi bila bajka o prostovoljni socializaciji resnična in če bi socializirani sektor kmetijstva uspešno deloval, bi morala Jugoslavija kmetijske proizvode izvažati. Tako pa poslušamo le smešne storije o vsakoletni suši.

Res je moral Tito popustiti vajeti svoje diktature, da mu je uspelo obstati. Je pa tudi res, da je popustil samo v obrobni sektorji javnega življenja. Polna diktatura pa je ostala v načelu in praksi na vseh temeljnih področjih človeške dejavnosti. Vsi diktatorski režimi se morajo držati skupnih osnovnih zakonov diktature. To velja v polni meri tudi za Jugoslavijo, ki se razlikuje od sovjetov le v tem, da je Tito popustil v nebestvenih stvarih, ostal pa 100% marksist - komunist. Vsaka nepristanska ocena jugosl. komunističnega režima mora to resnico vzeti v račun, kadar opisuje položaj v tej deželi.

selja. V nespremenljivi lestvici gorskih vrednot se težke in tvegane poti postavljajo na prvo mesto in nevarnost, ki spremlja gornjske podvige, je tisti čar, ki dviga alpinizem visoko nad vsako drugo obliko športa". (Str. 13).

O Dinku Bertonecu, članu ekspedicije na Himalajo, pa pravi Petriček: "Dinko se je vključil v razmeroma maloštevilno mednarodno gornjsko elito vrhunskih plezalcev — himalajstov. V teh gorah je postavil nov mejnik zgodovini slovenskega planinstva in ji napisal prvo poglavje najvišje stopnje gornjštva".

Nato nam Dinko piše svojih 15 poglavij, katere posveča "Spominu T. Pangerca in F. Ibañeza, mojih tovarišev iz gornjskih navez", o pripravi, poteku in vrnitvi odprave. Njegova poglavja so pisana v obliki preprostega dnevnika, vendar ob branju čutiš, da je v teh vrsticah velika moč, ki te stiska pri duši ob sopoživljanju pri vseh tveganih podvigih,

Proslava 77. rojstnega dne g. dr. Mačka

Predsednik Hrvatske seljačke stranke g. dr. Vladimir Maček, ki živi s svojo družino stalno v Washingtonu v Severni Ameriki, je nedavno slavil 77. letnico svojega rojstva. Pristaši HSS so se je spominjali v Severni Ameriki in Kanadi na razne načine. Svojemu političnemu voditelju so pošiljali tudi tople pozdravne čestitke.

V Argentini je bila ob tem življenjskem jubileju zanj maša v cerkvi Katoliškega doma. Imel jo je direktor hrvatskih duhovnikov v Argentini g. Stjepan Radč OFM. Po končanem sv. opravilu je bil Te Deum, nakar so se vsi podali v zavodsko dvorano. Predsednik Hrvatskega kulturnega in prosvetnega društva "Dr. A. in Stj. Radič" in biv. narodni poslanec g. dr. Žiga Šol je imel predavanje, v katerem je prikazal dosedanje politično delo g. dr. Mačka za hrvatski narod in njegovo svobodo. Zavračal je tiste, ki trde, da dr. Ma-

č je jih je odprava storila tam daleč v O-rientu. Nekatera poglavja so pisana kot napete strani v romanih, da te komaj goli realizem drami in trga od misli, da bi ne mogla predstavljati resničnosti. Ob dolgi poti, ki so jo napravili do Indije in v njej, človek prijetno gleda nanizane prezanimive slike in dogodivščine iz te daljne in tuje zamlje. Spozna ljudstva z revščino in bogastvom, način njih življenja, tisoč zanimivosti in znamenitosti, ki so našim očem neznane. Dinko je poleg odkazanega gorskega podviga izpolnil tudi nalogo izrednega opazovalca in zapisovalca posebnosti. In kako so šele zanimive strani o borbi z gorotista lepa jutra, nevarni dvigi, čut da lastno in za varnost drugega, neomejena požrtvovalnost in pri vsem tem sladka iskra spomina na dom, na prijatelje in sonce, ki jih obseva. Vrnil se je z dragocenimi spoznanji z višin osemstisočakov, spoznal človekova dejanja tam gori in čutil nenehni plamen misli na zastavljeni cilj: "Toda tu gori, kjer si dolge ure obuvaš čevlje, kjer bi najraje pustil, da ti roke zmrznejo, samo da ne bi bilo treba oblačiti rokavic, kjer se ti zdi pametneje umreti od glada, kakor pa prižigati kuhinjske... in tam neke daleč za vsami brigadami in neprilikami se plete misel o potu in vrhu". (str. 120).

Knjiga Dhaulagiri je zelo lep in zanimiv doprinos k naši zamejski knjižni produkciji, ki bo obogatila predvsem našo planinsko literaturo, katere je precej revna, saj že razen Mlakarja, Mencingerja, Gregorina, Savinška... ne zmoremo mnogo več. Mislim, da jo bo vsakdo z veseljem jemal v roke in od starega očka do mladega solarčka lahko razumel. Naj bi jo z veseljem brali, saj so to živa doživetja Slovence, ki je naše ime z žrtvijo in trdim delom ponesel med ljudi naše nove domovine in med širni svet.

Morebiti bi ne bilo napak, ko bi ob koncu knjige bili razloženi nekateri gornjski izrazi, ki niso baš vsakdanji, n. pr. širdar, sereki, bivak... Pa če bi bil Dinko kaj več povedal o načrtni prehrani, ki je bila za višje predele gore določena, bi bili izvedeli eno stvar več.

Pripkupo opremo je oskrbel knjigi slikar Milan Volovšek.

Ko se zdaj ob izidu te lepe knjige o nepremagani gori Dhaulagiriju spet mnogo govori o odpravi nanjo in je zanimanje zanje živo kot nikoli, bi Slovensko planinsko društvo opravilo lepo delo, ko bi nam moglo dobiti in zavrteti spet film, posnet na njenih pobočjih. Pa seveda, naj bi se prikazal tudi borec v njenih stenah, neustrašeni Dinko Bertonec in zvesti njegov vsaj miselni spremljevalec, dr. Arko, da bi nam povedala še kaj o tistem, česar nista sprejela v svojo knjigo.

—jkc.

ček ne bi bil za hrvatsko državo in da obstoja med njim in dr. Krnjevičem nesoglasje.

Po tem predavanju so vsi ostali na skupnem kosilu, med katerim je po pozdravu g. dr. Šola zbranih pristašev HSS in njenih prijateljev govorilo še več govrnikov. Predlagali so več načinov za poživitev dela v strankini politični organizaciji.

K proslavi je bil povabljen tudi g. Miloš Stare, član vodstva Slovenske ljudske stranke. Zaradi nujne zadržanosti je svojo odsotnost opravičil, poslal pa je pismeno čestitko predsedniku dr. Mačku v Washington, kjer mu v imenu pristašev SLS v Argentini izreka prisrčne čestitke k njegovemu rojstnemu dnevu z željo, da bi mu Bog dal zdravja in moči še v bodoče, da bo mogel nadaljevati pravično borbo za svobodo hrvatskega naroda.

BRALI SMO...

William H. Smyth proti nadaljnji ameriški pomoči Titu

G. William H. Smyth je velik prijatelj narodov Jugoslavije. Pozna jih osebno, ker je pred II. svetovno vojno živel dolgo vrsto let v Beogradu. V Severni Ameriki je ponovno nastopil proti podeljevanju ameriške pomoči Titu. Ko so nedavno v severnoameriški poslanski zbornici ter v senatu znova razpravljali o odobritvi novih kreditov Titu, je ogorčen napisal pismo ter ga naslovil na poslance in senatorje 84. Kongresa. Objavil ga je tudi v listu "Wilkes Barre Record". Glasi se pa takole:

"Ali bi ne bilo bolj pošteno, da bi odstranili Kip svobode? Ko sem pred nekaj dnevi gledal preko newyorške luke proti Kipu Svobode, mi je prišlo na misel: Zakaj je le sedaj tam ta kip? Ali sedaj, ko naša vlada s svojo finančno, materialno in moralno pomočjo omogoča ko-

ARGENTINA

V San Luisu pripravljajo velik sprejem predsedniku gralu Aramburuju, ko se bo dne 4. in 5. avgusta mudil na obisku v tej provinci.

Predsednik laboristične stranke Cipriano Reyes se je v radijskem govoru o sedanjem političnem položaju v Argentini, zavzemal za splošno amnestijo za polit. pripornike. Izvzeti naj bodo samo tisti, ki so zagrešili kakšne zločine. Je za pomirjenje med brati, da bi se tako lahko ustvarila svobodna in močna domovina brez zmagovalcev in brez premagancev. Enako zahtevo so izrazile tudi druge stranke, zlasti krščansko - demokratska stranka. Vlada ima za amnestijo že pripravljen zak. osnutek in o njem sedaj razpravlja.

V Argentini je nastala nova politična stranka. Imenuje se Gibanje srednjega stanu." Stranka naj bi zajela uradništvo in nameščentstvo.

Državni pravdnik predlaga kazen 20 let zapora za požigalce cerkva dne 16. junija 1955. ob ponesrečenem uporu za zrušitev prejšnje vlade.

V Demokratski strani so nastala notranja trenja glede različnih pogledov na notranje politični položaj. Zaradi njih je odstopil predsednik stranke dr. Rodolfo Corominas Segura, ki je istočasno podal ostavko tudi na mesto v narodnem posvetovalnem odboru.

Minister za trgovino in industrijo je izjavil časnikarjem, da bodo razširili jeklaro v mestu Zapla, da bodo na ta način dvignili proizvodnjo jekla.

Nove instalacije v državni rafineriji v La Plati so dosedaj stale 1 milijardo pesov.

Grško veleposlaništvo v Bs. Airesu je naprosilo vse tuk. liste naj v bodoče ne imenuje nacionalistov na Cipru teroriste.

Po razsodbi sodišča je prešlo v državno last vse premoženje, ki si ga je pridobil biv. predsednik Peron po 4. juniju leta 1943.

V prostorih veleblagovnice Gath & Chaves bodo 20. septembra odprli razstavo katoliškega tiska v Argentini. Razstavo bo odprl nadškof iz La Plate Msgr. Dr. Antonio José Plaza.

smem mešati v te stvari. Toda, ker poznam Južne Slovence že več kot 36 let, 20 let sem pa vodil tudi svoje lastno industrijsko podjetje v nekdanji cvetoči predvojni Jugoslaviji, ki je izvažala hrano, in ko stalno srečavam begunce, ki beže sedaj iz komunistične suženjske države, ki prosjači za hrano in je dejansko v konkurni, smatram za svojo dolžnost, da predložim to v razmišljanje. Ali predsednikova zahteva za odobritev 30 milijonov dolarjev za "obrambno pomoč" Titu v letu 1957 in zahtevano pooblastilo, da od svojega diskrecijskega fonda v višini 100 milijonov dolarjev porabi 40 milijonov v katerikoli državi, ali vse to ne bo dalo predsedniku možnosti, da bo dal Titu v letu 1957 70 milijonov dolarjev? In to še povrh vsote, ki jo dobi Jugoslavija od naše prodaje pšenice, masti in volne za jugoslovanske dinarje v višini 49 milijonov dolarjev v januarju 1956? Zakaj naj to dopustimo? Kaj smo dobili za 2.000.000.000 dolarjev (dve milijardi), ki smo jih že dali Titu in njegovim gangsterjem? Gospe in gospodje, naj rečejo naši zunanje-politični funkcionarji kar hočejo, mi ne bomo mogli ohraniti zupanja 800 milijonov ljudi, ki trpe v komunističnem suženjstvu, če bomo podpirali brezbožnega komunističnega diktatorja Tita, da bo držal Južne Slovence še naprej v sužnosti. Ti zaslužnjeni narodi, pa tudi drugi, ki vedo, da so jugoslovanski komunisti pravi komunisti, bodo lahko začeli dvomiti, ko podpiramo Tita in njegovo družbo, v iskrenost naše drago plačene protikomunistične propagande po vsem svetu, da naš Kip Svobode še vedno predstavlja svobodo za vse ljudi? Če vas bodo pa prisilili zaradi tolikih napak v naši zunanji politiki, da o njih javno ni moglo razpravljati, da boste vseeno izglasovali fonde za nadaljevanje pomoči komunistični Jugoslaviji, zakaj potem tudi ne glasujete za fonde, da se odstrani veliki kip in da ga zamenjamo s spomenikom tistim idealom, zaradi katerih nas je nekoč svet spoštoval."

Tako prijatelj narodov Jugoslavije William H. Smyth o Titu, njegovi komunistični diktaturi in dolarjih, ki mu jih vali ameriška vlada, s katerimi se ohranja še naprej na oblasti.

Novice iz Slovenije

Bogoskrunstvo v Domžalah. Še danes je ves kamniški okraj pod vtisom strahotnega bogoskrunstva, ki ga je sredi maja zagrešila od komunistične partije najeta druhal mladih komunističnih pokvarjencev iz tega okraja v Domžalah.

Določeno je bilo, da se bo vršila meseca maja birma v domžalski farni cerkvi. Vsa župnija je več dni pridno in poštrevno delala, da bi cerkev čim lepše okrasila. Dekleta so napletla vence in z njimi okrasila vso cerkev. Na predvečer so po cerkvi razpostavili tudi cerkvena bandera, tako, da je bilo vse lepo pripravljeno za čim dostojnejši sprejem škofa. V noči pred birno pa je v cerkev s silo vdrila tolpa komunističnih pobalnikov pod vodstvom starejših znanih komunistov, ki zavzemajo važna mesta v komunistični stranki. V cervi so našli prihodnje jutro pravo razdejanie. Venci so bili potrgani s sten in poteptani, bandera so bila raztrgana, križi zlomljeni. Bilo je tudi vlomljeno v tabernakelj. Hostije so bile raztresene po tleh in polite s črnilom. Vsa fara se je zgrozila ob tem strahotnem razdejanju, ki je posledica komunističnega sovražstva do vere. Novica o vsem tem se je kot blisk razširila po vsem kamniškem okraju in dalje po vsej Sloveniji. Obsodba zločina je bila splošna; obsojali so ga tudi taki, ki že dolgo niso obiskali cerkve. Komunisti so s tem zločinom dosegli ravno obratno kot pa to, kar so želeli.

Na nedavnem tritedenskem obisku Tita Sovjetski zvezi je bilo z njim tudi številno spremstvo in sicer: podpredsednik izvršnega sveta Edvard Kardelj z ženo, drž. sekretar za zun. zadeve Koča Popović z ženo, član zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović, predsednik Izvršnega sveta Hrvatske Jakov Blažević, generalni sekretar Titov Jože Vilfan, drž. podsekretar Djuro Stanković, šef kabineta Anton Vratuša, generalni podpolkovnik Miloš Šumonja, generalni major Milaň Žeželj in drž. svetnik Nikola Čobelić. V Titovem spremstvu je bil tudi šef protokola Sloven Smoldaka prav tako pa tudi Titova osebna zdravnika dr. Božidar Lavrić in dr. Radovan Lalić ter osebni tajnik Branko Vučinić in drugi.

V ljubljanski Drami so imeli krstno predstavo Giraudouxove "Norice iz Chaillota", ki sta jo režirala dr. Brat-

Zakaj naši rojaki vedno v večjem številu nalagajo svoje prihranke po posredovanju F. in J. Kristof?

Zato, ker jih že triletna izkušnja uči, da so naložbe varne, izplačila točna in obrestni visoke.

Francé in Janez Kristof, 25 de Mayo 533—39 CAPITAL. T. E. 31-6435.

ko Kreft in Mirko Mahnič. Predstava je dosegla velik uspeh. V vodilni vlogi je nastopila igralka Marija Nikolajevna Nablocka, ki je z njo proslavila 40 letnico svojega umetniškega dela in se hkrati poslovala od gledališča. Po slavnostni predstavi je bila na odru kratka proslava umetniškega jubileja Marije Nablocke. Poslušalci so ob tej priložnosti slavljeno nagradili z viharimi aplavzi ter jo naravnost zasuli s cvetjem. Govorili so: V imenu upravnega odbora SNG Juš Kozak, v imenu Drame Slavko Jan, v imenu opere Smiljan Samec, ravnatelj gledališča Slov. Primorja Venturini in predstavnik Prešernovega gledališča iz Kranja in Mest. gled. iz Ljubljane. Nablocka je tudi dobila celo vrsto brzogovornih čestitk. V imenu gled. igralcev je govoril Vladimir Skrbinšek, ki je svoj govor zaključil z besedami, da "to ne sme biti slovo". V zahvali je pa ga Nablocka naglašala, da sta ji "ljubezen in simpatija publike dajale vedno znova novih moči in vzbujale željo služiti narodu, ki zna biti tako hvaležen".

Umrli so. V Ljubljani: Franciška Javornik, žena mesarskega mojstra, Marija Tomazin, žena prevoznika, Katica Šušteršič, roj. Mlakar, Marija Pavlin, roj. Capuder, vdova po žel. uslužbenecu, Franciška Borštnar, soproga žel. inspektorja v p., Borut Badalič, Gizela Flore, roj. Vigrin in Angela Zore, Marija Vončina, vdova žel. v štepanji vasi, Franjo Vučer, admiral v p. v Šmarju pri Šentjerneju, dr. Karel Korošec, zdravnik Splošne bolnišnice v Mariboru, Janko Resman, usnjar in trgovec v Radovljici, Avgust Žnidar, upok. v Zagorju, Ana Kranj v Mežici, Pavla Klopčič v Domžalah, Angela Lesar, roj. Hočevar v Trzinu, Anton Tomelj, zlatomašnik v Šmarci, Jožef Šoštarec, pos. in biv. župan v Sodiščinih, Ivica Martelj v Ratačah-Planici, Virgilija Gajšek v Celju, Franc Stariha, nadz. parnih kotlov v p. v Črnomlju, Martin Pečnik pri Sv. Juriju pod Kumom, Ivan Može v Vipavi, Evgenija Marek, roj. Kalan, vdova po gradbenem inšpektorju v p. v Celju, Emma Sulič, učiteljica v p. v Sežani, Franc Oblak, mizar v Dravljah in Blaž Zupan na Jesenicah.

Redno izdajanje lista je združeno z izredno visokimi izdatki. Zmagujemo jih z največjo težavo in velikimi žrtvami. Svobodna Slovenija drugih dohodkov razen naročnine nima. Zato prosimo vse naročnike, ki še nimajo plačane naročnine, da to store čimprej. Zlasti tisti, ki nam jo dolgujejo še za lansko ali pa celo še za prejšnja leta. Nikar ne odlašajte s plačilom do konca leta! Vse prijatelje lista prosimo tudi, da prispevajo v tiskovni sklad.

HRUŠČEVO POROČILO

Na XX. kongresu KP ZSSR je imel njen glavni tajnik Hruščev daljši govor, v katerem je obsodil Stalina. Govor so agenti severnoameriške FBI dobili neznano. Med drugimi sta ga objavila tudi londonski Observer in pariški Franc-Tireur. Po teh dveh listih ga v izviru, vsebujočem za nas najvažnejša poglavja, prinašamo. (Op. uredništva).

"Po Stalinovi smrti je CK KP pričel iskati najboljši način, kako jasno in zgoščeno razložiti dejstvo, da v smislu Marx-Leninovega nauka ni dovoljeno in celo tej miselnosti nasprotno postaviti neko osebo v luč nadčloveka, obdarjenega z nadnaravnimi sposobnostmi, podobnimi samo kakemu bogu. O takem človeku je mogoče domnevati, da poseduje neizčrpne zaklade znanja, izredno jasnovidnost, tolikšne sile miselnosti, vse pravilno v naprej predvidevajoče, obenem pa tudi nezmotljivo zadržanje. Med nami so tako stališče zavzeli napram Stalinu, in to v dolgi dobi let.

Za časa Lenina je bil CK KP resnično podoba prave oblike skupnostne vlade tako v zadevah partije kakor države. Ker je bil Lenin borbeni marksistični revolucionar, ki ni nikdar odklonil pokorščine bistvenim načelom partije, tudi ni nikdar s silo hotel vsiliti svojega mnenja sodelavcem, pač pa je poskušal pregovoriti ene, medtem ko je drugim hotel dopovedati svoje gledanje z vso lastno mo potrpežljivostjo. In prav zaradi svoje široke inteligentnosti je Lenin do časa spoznal v Stalinu vse negativne postavke in značilnosti, ki so kasneje privedle do takih žalostnih posledic. Decembra 1922 je Lenin v nekem pismu na partijski kongres dejal: "Potem ko je Stalin prevzel mesto generalnega sekretarja, je združil v svoji roki tolik-

šno mero oblasti brez meja, da si ne predstavljam ravno najbolj jasno, ako bo vedno sposoben, rabiti dodeljeno mu oblast v mejah potrebne skrbnosti. Stalin je pretirano predrzen; takšno napako je mogoče spregledati pri katerem koli borbenem članu partije, ni pa je mogoče odpustiti taki osebi, ki ji je na skrbi gen. sekretariat. Prav zato predlagam, da tovariši poiščejo obliko odstranitve Stalina s tega položaja in namestitve tamkaj drugega tovariša, in to takšnega, ki se bo od Stalina razlikoval v naslednjem: več strpnosti, več zvestobe, več dobrote, več smisla v nastopanju in manj kapric."

Hruščev zatem navaja še dve pismi, in sicer pismo Nadežde K. Krupskajeve (Leninove žene) Kaženjevu, ki je bil v onem času šef Politbiroja, in Leninovo pismo Stalinu, ki se glasi:

"Tov. Stalinu. — Prepis Kamenjevu in Zinovjevu. — Spoštovani tov. Stalin: Dovolili ste si nesramnost, klicati mojo ženo telefonično in jo hudo ošteti. Kljub temu, da je ona obljubila, da bo stvar pozabila, sta vendar Kamenjev in Zinovjev zvedela za ta incident, ker ju je ona obvestila. Prav nobenega namena nimam, da bi z lahkimi sremom pozabil na to, kar se dela proti meni, in ni tudi potrebno še posebej omenjati, da je vse, kar je naperjeno proti moji ženi, naperjeno tudi proti meni. Prosim vas zato,

KRALJ NA BETAJNOVI NA CIUADELSKEM ODRU

Preteklo nedeljo smo gledali v režiji g. Špeha Cankarjevo tridejansko dramo Kralj na Betajnovi. Z njo se je igralska skupina, ki se nam predstavlja kot "Ciudadelski oder", poklonila velikemu mojstru slovenske besede, Ivanu Cankarju, za njegov jubilej.

Pred pričetkom predstave je pisatelj, g. Jože Krivec, spregovoril o Cankarju in njegovi drami naslednje besede:

"Prosim vas, da mi dovolite samo dveje opomb, preden se odgrne zastor in bomo z odra slišali Cankarjevo besedo.

Prva: Ivan Cankar bi bil majnika letos dopolnil osemdeset let svojega življenja, ko bi se ne bila njegova trhla zemlja postavila sesula prav v dneh ob koncu prve svetovne vojne. Nocojšnja predstava ima zato svečan izraz: velja počastitvi osemdesetletnice njegovega rojstva. Če smo že zbrani v skromnih okoliščinah na tem kraju, v tej dvorani, ki ni nikako reprezentativno gledališče, ampak le nekaško skromno žarišče dela naše slovenske kulture v zamejstvu, pa mu v svojih srcih pripravimo vrednejši oltar in ljubezniv in topel sprejem, kakršnega dolgujemo možu, ki je svoj boljši del srca pustil v svojih delih nam in našim potomcem.

Druga: Kralj na Betajnovi: ob izidu te drame so mnogi zmajevali z glavami in menili, da ni za oder... da ne vsebuje pozitivnih komponent, ki bi uspele v človeku zapustiti dober vtis. Pa so ti in še drugi predsodki in očitki padli, ko jo je prvokrat Slovensko gledališče postavilo na oder. Res, da je v njej nekaj mest, ki kažejo neprimerne in slabe razmere v tedanji slovenski družbi. To je bila to-

rej kritika dejanj nekaterih slovenskih ljudi. In če se naslonim na T. Debeljaka, ki je pred kratkim o Cankarju zapisal: "Vsa njegova kritika je porojena iz ljubezni do bližnjega" — tedaj moramo biti Cankarjeve kritike veseli in ob njej preudarjati, kako in po kateri poti bomo obrnili svoje življenje, da ne bomo ponavljali napak, ki nam jih je on že tedaj odkrival. Tako bomo tudi Kralja na Betajnovi znali pravilno razumeti: da ni to poveljevanje zločina in burka pravici, ampak udarec v obraz brezsrčni krivici, izkoriščanju, nasilju, materializmu in klic po božji pravici tam, kjer je človeški napuh ali slabost ne cenita in ne poznata več.

V tem smislu Cankar tudi nima kaj početi na krvavih komunističnih praporih v domovini. Ko bi še danes živel, sem prepričan, da bi se bridko zjokal nad onimi, ki so njegovo brezmejno ljubezen zamenjali s sovraštvom in kletvijo, pravicoljubnost s krivičnimi sodbami in potoki krvi in čisto Lepoto s profanacijo te njegove visoke zvezde na Zenitu...

Torej je na nas, da damo Cankarju resnično in pravo vrednost ter z njegovo lepoto in ljubeznijo pričakamo velikih dni, katere je on do konca življenja le slutil in po njih hrepenel... kakor izpričujejo njegove lastne besede: "Mnila je na vekomaj črna maša trpljenja, sramote in groze, zazvonilo je k večni veliki maši radosti in ljubezni". (Velika maša).

Nato so izgrali. Drama je igralsko težja kakor je to o njej videz. Mnogo

Slovinci v Argentini

BUENOS AIRES

V današnji številki objavljamo v glavnih izvlečkih zanimiva odkritja Nikite Hruščeva o številnih Stalinovih zločinih ter o njegovi krvoločnosti. Zaradi tega bomo začeli objavljati sloviti Werflow roman

"PESEM O BERNARDKI"

v prihodnji številki, t. j. v številki, ki bo izšla z datumom 9. avgusta t. l. Opozorite na to svoje prijatelje in znanke, da si pravočasno naroče Svobodno Slovenijo, če nanjo že niso naročeni, da bodo lahko vsak teden sproti brali silno zanimljiv in napet roman.

Prireditve slov. šolske mladine v čast sv. Alojziju. Praznik sv. Alojzija je bil v domovini za otroke slovesen dan. Pouka ni bilo. Pač pa se je slovenska mladina zbrala v šoli in nato v sprevedu s šolsko zastavo na čelu odšla v cerkev, kjer je bila sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Kaj lepa in posrečena je bila zamisel slovenskih katehetov in učiteljev Vel. Buenos Airesa, da to slovesnost tudi v izseljenstvu oživi. Zgodilo se je to minu-

lo nedeljo (29.VII), ko so se slovenski otroci s svojimi starši zbrali v farni dvorani v Moronu, da počaste zavetnika šolske mladine.

Kmalu po napovedani uri se je ob polno zasedeni dvorani pričel razvijati sponored prireditve. Prvo točko, pesem "O pogled, Alojzij mili" so peli vsi navzoči. Bilo je to pravo "ljudsko" petje, kakor ga zmoremo samo Slovinci. Sledila je deklamacija "V čast sv. Alojziju", ki jo je odlično podal fantič slov. tečaja v Floridi. — Tretjo točko so izvajali otroci iz San Justa: zborna deklamacija č. g. Malija "Sveti Alojzij, zavetnik mladine".

Kdor pozna težave, ki jih ima slov. učiteljstvo v slov. tečajih, je lahko ugotovil: lepo so povedali! — Lanuški otroški pevski zbor je nato zapel dve pesmi. Gdč. Zdenka se mnogo trudi z mladimi Lanuščani in ima odlične uspehe! — V svojem govoru je nato č. g. Škrbe pokazal svetniški lik sv. Alojzija. Zlasti je poudarjal čistost sv. Alojzija in njegovo veliko ljubezen do Marije, božje Matere — naši mladini v vzgled in posnemanje. Ob prizoru, ki ga je napisal č. g. Gregor Mali "Rešitelj mladine", so otroci

Vsak teden ena

SLOVENSKA ZEMLJA...

Anton Debeljak

Zemlja slovenska, zemljica sveta, tujec po tebi sega z roko. Meni je tožno, meni je težko, kot da mi pšica meri v oko.

Zemljica rodna, zemljica plodna, majhna si, majhna, pa te dele. Kdaj že od grude kos so ti vzeli, vedno še rane sveže skele.

Veli moj Joža, Krpan moj krepki, da mi je dana vajina pest, svet bi na dlani nesel v zavetje, cela bi stala naša posest.

Zemljica zlata, kri zdaj namaka bolj te ko gruda biserni znoj. Če prihajajo premeš na grudi, večni naj sanja v Tebi pokoj.

iz Ramos Mejie pokazali že kar znano spretnost v igranju. Prizor je "zagrabil" tudi starejše, ne samo "male". — Zadnja točka "Kralju mladine" — spet Malijevo delo — je bila zborna deklamacija, ki so jo izvajali otroci slovenskega tečaja v Buenos Airesu, čeprav deklamacija vsebinsko ne spada v okvir proslave sv. Alojzija, je vendar imela svoj uspeh in je lepo zaključila prireditve.

Sledila je pop. sv. maša. Skoraj polna farna cerkev, lepo petje otrok in odraslih ter izredno število obhajancev. Da, takih prireditve si še želimo! Saj nudi jo naši mladini — pa tudi odraslim — v primerni obliki zlate nauke za življenje ter poživljajo v njej versko, pa tudi narodno zavest!

Blagoslovitev nove slovenske trgovine. V petek zvečer se je zbralo lepo število Slovencev in tudi precej tukajšnjih domačinov v modernem in okusno urejenem lokalu na voglu Cabilda in Olazabala. To je novi lokal znane slovenske zlatarne "Casa Boyu", katere lastnica je ga Zora Jurčec. Prejšnji lokal, ki se je nahajal tudi na cesti Olazabal, je ga Jurčec zamenjala z večjim in lepšim lokalom, ki se nahaja tik ob največji prometni in trgovski žili Bs. Airesa, t. j. ob Cabildu. Nedvomno spada ta lokal med najlepše slovenske trgovske lokale v našem veleumstvu in uspešno tekmuje z znanimi tujimi zlatarnami in draguljarnami. Blagoslovitev novega lokala je izvršil direktor slov. dušnih pastirjev g. A. Orehar, ki je imel ob tej priložnosti lep govor. G. direktorju se je za blagoslovitev in globoke misli zahvalil g. Ruda Jurčec. Nato so si vsi gostje, ki so docela napolnili obširni lokal, ogledali nove prostore, moderno opravilo bogato založene vetrine. Ga in g. Jurčec sta zatem pogostila svoje goste, ki so se ob živahnem pomenku dalj časa držali v novem lokalu, ki pomeni nov korak slovenske podjetnosti v Bs. Airesu. Številnim gratulantom se pridružuje tudi "Svobodna Slovenija".

da premišljate s preudarkom o potrebi preklica izrečenih besed in da daste vsa potrebna pojasnila. Enako tudi, ako želite, da najine odnošaje popolnoma prekineta. — Vas pozdravlja Lenin".

"Ne bom se spuščal v podrobno razlago teh dokumentov, pripominjam pa samo tole: ako si je Stalin dovolil takšno obnašanje še za življenja Krupskaje in Lenina, so te negativne postavke njegovega značaja rastle vedno bolj in v zadnji letih dosegle neznosne oblike. Kakor so poznejša dejstva pokazala, je Stalin v prvem obdobju po Leninovi smrti spoštoval v gotovih merah Leninove nasvete, a pozneje začel popolnoma pozabljati vsa ta resna opozorila".

"Zato moramo podrobno premisliti in do kraja pretehtati to zadevo z namenom, da se nikdar več ne sme ponoviti v nobeni obliki vse, karkoli se je zgodilo za časa Stalina, bitja, ki je popolnoma odklanjalo sleherno obliko skupnostnega vodstva države in partijskega dela, bitja, ki je ravnalo z zverinsko silo ne samo proti tistim, ki so se mu uprli, ampak tudi proti vsem, o katerih se je njegovemu despotizmu kapricastemu značaju zdelo, da so nasprotni njegovim zamislim".

"Vsekakor velja zapisati, da celo v času najbolj silnega boja s trockisti, zinovjevci, buharinisti in drugimi partija ni segla po skrajnih merah uničenja: boj se je odvijal samo na ideološkem polju. A nekaj let kasneje, ko je bil socializem v naši državi že izgrajen; ko so bile izkoriščevalne mase že likvidirane; ko se je socialna struktura sovjetov bistveno spremenila; ko ni bilo mogoče dovoliti političnega gibanja ali skupin, nasprotnih partiji; ko so bili

ideološki nasprotniki partije že dalj časa politično premagani, tedaj so pričeli proti njim s politiko popolnega uničenja. Prav v tistem obdobju — 1935 — 1937-38 — je prišlo v prakso masovno preganjanje s pomočjo vladnih organov, najprej proti nasprotnikom leninizma, torej trockistom, zinovjevcem, buharinistom, ki jih je partija že zdavnaj premagala, potem pa tudi proti poštenim komunistom in celo proti tistim osebnostim, ki so vzdržali vso težo državljanске vojne, prva in najhujša leta industializacije in kolektivizacije, zraven pa se tudi borili proti trockistom in desničarjem, da bi obdržali leninistično linijo v partiji".

"Stalinu se je rodil pojem "ljudskega sovražnika". Ta oznaka je avtomatično dosegla, da ni bilo treba dokazati ideoloških zmot tistih oseb, ki so bile zapletene v to ali ono nasprotovanje. S to oznako je bilo omogočeno nadalje uporabljati najbolj surova sredstva za uničenje, prekršujoče tako vsa načela revolucionarne zakonodaje, in to vsakokrat, kadar nekdo ni soglašal s Stalinom ali pa so v njem samo sumili sovražne namene; ta oznaka "ljudskega sovražnika" je končno izključila sleherne možnosti razvoja ideološkega boja, da bi tako kdor koli mogel javno iznesti svoje mnenje o katerem koli problemu, pa čeprav so ti problemi morda bili samo praktičnega značaja. Na splošno in resnici na ljubo povedano je edini dokaz krivde bilo priznanje, katerega so izkoriščali proti vsem pravnim načelom, zlasti še, ko je kasneje bilo mogoče dokazati, da so ta priznanja izsilili iz obtožencev s pomočjo fizičnega pritiska."

"Stalin je popolnoma zanemaril le-

ninistično načelo pregovarjanja in vzgoje, opustil je načelo ideološke borbe in ga nadomestil s pojmom uradnega nasilja, preganjanj v masah in terorja. Tako je postal vedno bolj v rastoči obliki in zavladal s pomočjo kazenskih organov, kršeč pri tem pogosto vsa obstoječa moralna načela in načela sovjetske zakonodaje. Aretacije in odgoni v masah tisočev in tisočev, usmrtnice brez prehodnega postopka in brez običajne preiskave, zadržanja obtoženih so povzročile stanje negotovosti, strahu in celo obupa."

Hruščev je kot primer različnega postopanja pri Leninu navedel primer Zinovjeva in Kamenjeva, ki sta bila leta 1917 proti oboroženemu upor, pa ju je Lenin kljub temu kasneje sprejel v svoje delovno občestvo. Prav tako je govoril, meni Hruščev, da Lenin ni bil dal likvidirati tistih trockistov, ki so se borili za zmago komunizma v Rusiji, pa so kasneje zašli k Trockemu, od tam pa spet nazaj na pot leninizma. "Globoko smo prepričani," je dejal H., "da ne bi bilo treba seči po skrajnostnih merah, ako bi še živel Lenin." Kljub temu pa H. dodaja: "Ali bi mogli reči, da Lenin ni segel po najstrožjih ukrepah napram sovražnikom revolucije, ako je to bilo potrebno? Ne, nihče ne bi mogel tega reči. Vladimir Iljič je zahteval vedno takšen postopek brez milosti napram vsem sovražnikom revolucije in delovnega razreda; in če se mu je zdelo potrebno, je uporabil najstrožje razpoložljive kazni."

"Leninova strogost je šla do skrajnosti samo tedaj, ko je bilo resnično neizogibno, ko so izkoriščevalne mase še vedno obstojale in žilavo kljubovale re-

KRALJ NA BETAJNOVI NA CIUADELSKEM ODRU

(Nadaljevanje s 3. strani)

scen bi ostalo docela neefektivnih, ko bi igralci ne znali vanje vliči življenja. Cankarjev poudarek je v ideji, ne v nizanju dramatičnih efektov. Te prepusti režiserjevi zamisli in igralčevi sposobnosti. Igralci so se izredno potrudili in nam dali dobro predstavo. Igra je tekla gladko, brez zastoja, vloge so dobro obvladali, jezik z nekaterimi izjemami zadovoljiv.

Glavno vlogo — Kantorja, kralja na Betajnovi je nosil g. Perharič, naš dober stari odrski znanec. Ta vloga je tudi najzahtevnejša: prikazati mogočnega, oblastnega, brezsrčnega, hinavca, morivca... zahteva dobro mero rutine in energije. Mislim, da je Perharič tej vlogi morda med vsemi igralci najbolj ustrezal, kajti poleg nastopa poseduje tudi izreden glasovni material, brez česar bi bil njegov Kantor ostal blede figura. Ves čas je živel v njem pravi Kralj, izoblikovan ponekod prav do fine, vendar je prav v zaključni sceni padel v neučinkovitost; to nekoliko po svoji, a tudi po krivdi celotne scene. Ko bi svojega Kantorja v prvem dejanju bil držal na vajetih, ga nekoliko bolj sprostil v drugem in mu dal popolno svobodo za mogočen zagon kvišku v tretjem dejanju, bi bil na koncu došel v zahtevani višek. Prav tako bi mu bilo v veliki oporo pomnoženo število štatistov, na koncu (n. pr. 10 ali 15), kar bi bilo povečalo znatno zunanji efekt in mogočnost zadnjega momenta. — G. Urh v vlogi Maksa ni nič zaostajal za svojo kreacijo v Žigonovi drami. Siguren na-

stop, dognanost, prijetna dikeja. — Župnika je podal nadvse zadovoljivo g. Česarek. Do potankosti in premišljenosti naštudirano vlogo je rešil s prepričevalnostjo velikega igralca. — G. Novaku je ta vloga ležala bolje od zadnje, zato je njegov Bernot bil čisto zadovoljivo rešen. — Hano, Kantorjevo ženo, je podala ga. Blejčeva: ta naša igralka nas pač nikdar ne razočara. — Hčerka Francka je bila zaupana gđ. Zajčevi: včasih smo opažali nek nemir v njeni igri, tokrat je igrala ubrano in mirno, zanesljivo in polno. Prav tako sta dobro rešili vlogi gđ. Grumova kot Nina in gđ. Štefaničeva v vlogi Lužarice. — G. Kastreyev se je podal njegov Krnec, g. Fink pa je logično s celoto rešil sodnika. Janezek je kar neustrašeno nastopil, kakor so pripomogli k uspehu tudi gg. Oman, P. Kastrevic in Miklavc.

Vsem pa za bodoče prošnje: izgovarjava naj bo kar mogoče jasna in glasna!

Režija je bila dobra, razen že omenjene zaključne scene, scenograf pa se je tokrat omejil na skromnost: vsaj v zadnje dejanje bi naj bil postavil še kako mizico in pridal kak stol.

Dvorana je bila polno zasedena. Navzočih je bilo nad 300 rojakov, kar je zgovoren dokaz, da ljudje spoštujejo težavno delo igralske skupine in si želijo zdrave duševne hrane v slovenski besedi. Zdi se mi, da je tako številni obisk predstave najmočnejši aplavz za resno delo in najvišje zadoščenje slehernemu, ki je pri predstavi sodeloval.

—jkc.

Naser odvzel Francozom in Angležem upravo Sueškega prekopa

(Nadaljevanje s 1. strani)

ske notranje zadeve, za kar smatra zadevo z nacionalizacijo sueškega prekopa.

Odmev v USA

V Severni Ameriki je predsednik gral Eisenhower imel ob novici o nacionalizaciji sueškega prekopa telefonski razgovor z zun. ministrom Dullesom, ki se je mudil v Južni Ameriki. Na povabilo angleške vlade je ameriška vlada poslala v London svojega predstavnika Murphyja, da bo sodeloval na konferenci z angleškim in francoskim zunanjim ministrom. V Londonu je napovedal svoj prihod tudi Dulles.

Zunanji ministri treh zahodnih držav

so se prvič sestali v ponedeljek v Londonu. Razpravljali so o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z nacionalizacijo sueškega prekopa.

Na ukrepe, ki so jih zahodne velesile podvzele zaradi nacionalizacije sueškega prekopa je Naser odgovoril z opozorilom, da je Egipt pod orožjem. Napovedal je, da bodo na intervencijo od zunanjih odgovorili in bo odgovornost za posledice zadela zahodne sile. Dobesedno je dejal: "Na napad bomo odgovorili z napadom in na rane z ranami. Zmagali bomo in branili našo svobodo do zadnje kaplje krvi." Za morebitno prekinitev plovbe po kanalu pa že vnaprej dela odgovorne Angleže in Francoze.

Lepo nedeljsko popoldne nam obeta SFZ v nedeljo 5. avgusta t. l. na Pristavi v Moronu.

Ob 15. uri prijateljska tekma v odbojki med moštvom lanuškega odseka in B. moštvom SFZ. Takoj po tej igri pa bo

Mednarodna tekma v odbojki

med A moštvom SFZ in predstaviškim moštvom Letoncev.

Za postržbo rojakov bo poskrbljeno z jestvinami in pijačo. Postavljeno bo tudi strelišče.

Vsi rojaki vabljeni!

V slučaju slabega vremena bo prireditev 12. avgusta.

voluciji, ko je boj za obstanek zavzel neslutene oblike v času državljanske vojne. Stalin je nasprotno uporabljal skrajne mere nasilja v času, ko je revolucija že zmagala. Jasno postaja, da je Stalin pokazal vso svojo nestrpnost v nešteti primerih, hkrati s svojo bestialnostjo in zlorabo oblasti. Namesto da bi vpeljal politično prevzgojo, je pogosto izbral lažjo pot preganjanja in fizičnega uničenja, in to ne samo proti resničnim sovražnikom, ampak tudi proti posameznikom, ki niso zagrešili ničesar napram partiji ali državi.

"Zadnje čase, še posebej pa potem, ko smo razkrili delovanje Berie in njegove klike, je CK preiskal celo vrsto zadev, ki jih je fabricirala ta klika. V tej preiskavi se je razkrila strašna podoba slepe brutalnosti, ki je bila posledica napačnega zadržanja Stalinovega. Dejstva prikazujejo, da je Stalin, uporabljal svojo neomejeno oblast, zagrešil mnogo zlorab v imenu CK, ne da bi vprašal za mnenje ostale člane CK in niti ne člane Politbiroja."

Po teh uvodnih besedah je Hruščev pričel obravnavati posamezna najvažnejša razkritja, od katerih je prva posvetil čistkam.

Čistke

H. je navajal, da je bil v oktobru 1941 sklican v Moskvi sestanek širšega odbora CK iz vseh delov Rusije, ki pa se ni mogel izvesti, ker so delegati zamanj čakali dva dneva na Stalina, da prične z otvoritvijo. Stalin se ni hotel prikazati članom CK iz enostavnega razloga, ker od leta 1934 dalje, ko je bil XVII. kongres Vsesvezne komunistične partije boljševikov, vse do 1941 ni nikoli sklical merodajnih osebnosti, da bi se z njimi pogovoril o čistkah, ki

so jih izvajale policijske oblasti od 1934 dalje. Čistke so bile v prvi vrsti namenjene delegatom na tem XVII. kongresu in kakor so preiskovalne komisije mogle doslej ugotoviti, so čistke prinesle naslednje rezultate: od 139 članov KP, izvoljenih za kandidate odn. člane CK, jih je bilo 98, torej 70% ustrelnih. Kar zadeva članstvo v KP, so na tem kongresu bili navzoči: 80% tistih, ki so v partijo stopili pred pričetkom revolucije odn. med drž. vojno; 60% od navzočih je pripadalo delavskemu razredu. Od 1906 delegatov na tem kongresu jih je bilo 1108 obtoženih in obsojenih zaradi zločinov proti revoluciji.

Po umoru Kirova, najintimnejšega Stalinovega prijatelja, člana Politbiroja in šefa stranke v Leningradu, leta 1934, je nadaljeval "so se pričela preganjanja v masah, obenem pa tudi surova kršenja sovjetske zakonodaje. 1. decembra 1934 je Dženukidze, sekretar Izvrš. odbora CK podpisal po Stalinovi iniciativi naslednja navodila: 1) Vsem preiskovalnim ekipam se ukazuje, naj pospešijo postopek z osebami, obtoženimi pripravljavanja in izvedbe terorističnih dejanj. 2) Ukazuje se sodnim organom, da ne zavlačujejo z izvedbami smrtnih obsodb izrečenih zaradi zločinov te vrste, z namenom, da bi ugotovili možnosti pomilostitve, kajti prezidiji Izvršnega CK ZSSR ne smatra za umestno sprejemanje prošenj v teh zadevah. 3) Organi komisariata za notranje zadeve morajo izvršiti smrtno obsodbo zoper zločince zgoraj omenjene kategorije nemudoma zatem, ko so bile obsodbe izrečene." Po prebranju tega ukaza Dženukidzeja, ki je tudi bil žrtev čistke leta 1937, je H. nadaljeval: "To navodilo je bila osno-

Navdušenje v arabskem svetu.

Naserjeva nacionalizacija Sueškega prekopa je izzvala v arabskih državah splošno odobravanje. V posameznih državah so bile manifestacije za Egipt. Na zborovanjih so govorniki poudarjali, da bodo arabske države šle Egiptu na pomoč, če bi zahodne sile nastopile proti njemu z vojaškimi sankcijami.

Sovjeti

so se odkrito postavili na stran Egipta. Moskovska "Pravda" je o položaju Sueze objavila dolg članek, v katerem pravi, da se Anglija in Francija ne razburjajo v resnici zaradi tkzv. nezakonitega Naserjevega postopka, pač pa zato, ker jima je Naser z nacionalizacijo prekopa odvzel vir velikanskih finančnih dohodkov. Svoj članek je "Pravda" zaključila z ugotovitvijo, "da živimo v dobi, ko je propad kolonialnih sil, kakor sta Anglija in Francija neizbežen."

Grčija

ki ima svoj spor z Anglijo zaradi Cipra, se je tudi postavila na stran Egipta. V Atenah so objavili sporočilo, da Grčija, čeprav članica zahodne obrambne zveze, ne bo sodelovala pri morebitni vojaški akciji proti Egiptu zaradi nacionalizacije Sueškega prekopa, ker bi to predstavljalo napad na naravne egipčanske pravice do sueškega prekopa.

Tako napeto ozračje je bilo zadnje dni prejšnjega tedna, ko je bilo kazno, da ne manjka dosti, da lahko vsak trenutek izbruhne oborožen spopad večjega obsega, ki lahko sproži začetek tretje svetovne vojne. Med tem, ko je bilo razburjanje posebno močno v Franciji in Angliji, so v Ameriki gledali mnogo mirneje na položaj. Tam ni bilo čuti groženj z oboroženimi akcijami. Pojavljali so se tudi glasovi, ki niso tako nasprotni egipčanski nacionalizaciji Sueškega prekopa, zahtevajo pa zagotovilo, da bo mednarodna plovba po kanalu svobodna in neovirana.

Tako napetost na Bližnjem vzhodu vedno bolj pada. Ali je to pomirjenje samo navidezno ali resnično, bo pokazala bližnja bodočnost.

SLOVENCİ PO SVETU

ANGLIJA

V Rugbyju sta se poročila Peter Rožič in Christina Anna Roberts. V Londonu je pa bil krščen Robert Alojzij Erker.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V Buenos Airesu sta stopila pred oltar dne 28. julija 1956 g. Lojze Kočar iz Mendose in gđ. Anica Šparhake iz Buenos Airesa. Mladi par je poročil g. Milan Povše, župnik iz mesta La Plata. Novoporočencema želimo ob vstopu v novo življenje obilo sreče in božjega blagoslova.

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL
TRADUCTOR PUBLICO
GRANADEROS 61
T. E. 66-0818

va v celi vrsti masovnih obtožb in zlorab socialistične zakonodaje... Ugotoviti moramo, da vse doslej ostale okolnosti umora Kirova skrivajo v sebi toliko nerazložljivih in zagonetnih tajnosti, ki zahtevajo točnejšo preiskavo. So razlogi, ki dajo misliti na to, da je Kirovu morilec Nikolajev pomagal nekdo, ki je bil med možmi, določenimi v varstvo Kirova. Vzrok sumnje je tudi dejstvo, da je član Čeke, določen v varstvo Kirovu, postal žrtev avtomobilske nesreče 2. dec. 1934, ko so ga peljali na zaslisanje, medtem ko so si vsi ostali potniki rešili življenje. Po Kirovi smrti so v Leningradu obsodili precej visokih funkcionarjev NKVD, a s precejšnjo mero prizanesljivosti. Leta 1937 pa so jih ustrelili, po čemer moremo sklepati, da so hoteli zakriti vse sledove organizatorjev Kirovega umora."

H. dalje navaja, kako sta Stalin in Ždanov poslala iz Sočija na Krimu brzojav Kaganoviču, Molotovu in ostalim članom Politbiroja v zadevi Ježova:

"Smatramo za neobhodno potrebno, da se tov. Ježova imenuje za komisarja za notranje zadeve. Jagoda je namreč pokazal vso nesposobnost pri razkrivanju trockističnega bloka in zinovjever. GPU ima vsaj štiri leta zamude v tej zadevi. To so opazili delavci v partiji in večina predstavnikov NKVD." K temu H. pripominja: "Potrebno je poudariti dejstvo, da se Stalin ni družil z delavci, zaradi česar tudi ni mogel poznati njih mnenja. Stalinova oznaka pa, da ima NKVD štiri leta zamude, v svojih uničevalnih preiskavan in da bi bilo potrebno nadomestiti izgubljeni čas, je zapeljalo namenečene NKVD v masevne likvidacije in aretacije."

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

OBVESTILA

VII. kulturni večer SKA bo v soboto 3. avgusta t. l. ob sedmih v Bullrichevi dvoranci, Sarandi 41, Capital. Predava univ. prof. dr. Ivan Ahčin o temi "Filozofija avtomatizacije".

Romanje Družabne pravde bo letos v nedeljo 9. septembra k Mariji Pomagaj v Adroque. Podrobnosti bomo še objavili. Družabna pravda.

Prihodnji redni sestanek SFZ bo v nedeljo, 12. avgusta ob 15. uri na Pristavi v Moronu. Odbor.

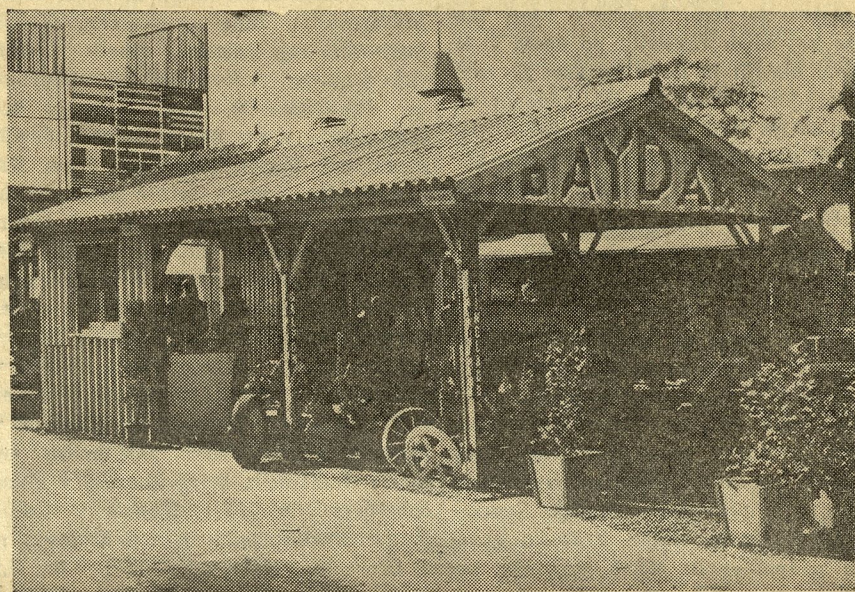
SKAD vabi svoje člane na redni sestanek, ki bo 11. avgusta ob 19. uri v hiši na Calle Ciudad de la Paz 3571. Predavanje bo o današnjih problemih družbe in njih razvoju v bodočnosti. Odbor.

LEP PRIMER SLOVENSKE PODJETNOSTI

Argentina prireja vsako leto mogočne gospodarske razstave na Plaza Italia v Buenos Airesu.

Moderno razvita argentinska živinoreja privabi na to razstavo na tisoče in tisoče obiskovalcev. Poleg živine razstavljajo domača in inozemska podjetja tudi svoje industrijske proizvode in stroje. Letošnja razstava je bila po udeležbi s strani severnoameriških tvrdk še večja kot prejšnje.

Takoj ob glavnem vhodu, sredi široke ceste, je letos vzbujal pozornost lepo izdelan "Galpon Tinglado", izdelek slovenskega podjetja

DAYDAM

Lepa lesena konstrukcija je med seboj zvezana samo z vijaki, nosi streho dvokapnico in je prenosljiva. V tukajšnjem gospodarstvu uporabljajo take lesene zgradbe kot shrambe za razne poljske pridelke, kot hleve itd. Prednost teh galponov je v tem, da so neprimerno cenejši kot zidane ali železne zgradbe. DAYDAMOVA konstrukcija je statično popolna, praktična, lahka in ves les je s posebno kemično sestavino impregniran in zavarovan pred vsemi lišaji in trohnenjem. Strehe in stene so krite s cementnimi ploščami.

Po mnenju strokovnjakov je DAY-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:

Victor Martínez 50, Buenos Aires.
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelecual No. 527777

Imprenta, Dorrego 1102, T. E. 54-4644, Bs. Aires

DAMOV galpon tehnično na višku in odgovarja potrebam estancij in čaker. Zanimanje za to konstrukcijo je bilo ves čas razstave veliko in je DAYDAM dobila že večja naročila.

Proti strelji ščiti leseno zgradbo strelovod tipa DAYDAM. Nov način strelovoda, izdelan iz aluminija. DAYDAM tako uvaja kot prva v Argentini strelovode iz aluminija, ki so cenejši in lepši kot bakreni.

DAYDAM je s svojimi praktičnimi galponi in aluminijastimi strelovodi v argentinskem narodnem gospodarstvu ubrala nova pota. Slovenci smo veseli podjetnosti DAYDAMA.

Pod glavnim vodstvom DAYDAMA gg. Bogdana Vrtovca in Stanka Jerebiča sta tesarska dela na konstrukciji solidno opravila gg. Mirko Kopač in Albin Kočar. Strelovod in kleparska dela pa sta izvršila Rudolf Žitnik in Vili Vitrih. Notranjost galpona je okusno opremil g. Hotimir Gorazd, na razstavišču! pa ga je montiral g. Janko Lesar s svojo delovno skupino.

Pod DAYDAMOVIM galponom je razstavila svoje moderne pluge domača veletrrdka "COORDIN", katere predsednik je tudi slovenski rojak g. Stanko Krkoč.

K uspehu rojakov iskreno čestitamo!

Prejeli smo iz domovine žalostno novico, da nam je umrla v Dobropolju ljubljena mama, tašča, babica in prababica

gospa Ivana Novak, roj. Tomšič,

bivša posestnica v Mali vasi.

Odšla je po večno plačilo k Bogu v visoki starosti 94 let 4. julija t. l. Naj ji bo Gospod milostljiv plačnik! Priporočamo jo v molitev.

Žalujoci:

V domovini: Sinova Tone in Jože z družinama, hčere Marija, por. Prelesnik in Kristina, por. Zevnik z družinama. V Argentini: hči Ivanka, por. Žužek (vdova) z otroci in vnuk Pavle Novak z ženo Marico in vse ostalo sorodstvo v domovini in tujini.

Dobropolje, Velike Lašče, Ljubljana, Maribor, Rim, South Ghields, Anglija, Buenos Aires, Córdoba.

Vsem, ki so nam ob smrti našega dragega

Franca Uršiča

stali ob strani, darovali vence in ga spremili na zadnji poti, naša prisrčna zahvala.

Albina, roj. Komel, žena,
Boris, Franc, sinova
in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224

Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škroplilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30. Naročila in denarna nakazila pošiljate na:

EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, I-er. piso - Buenos Aires